

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXVIII. In communi pauperum necessitate danda est de superfluis
ad decentiam statûs eleëmosyna, non necessario huic vel illi determinate,
sed aliquibus indeterminate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Sed difficultas est, an casu quo summa valde notabilis foret necessaria ad salvandam vitam proximi nihil habentis, in latronum manus v. g. dilapsi, qui innocentem crudeliter essent interfectori, nisi summam illam (v. g. octo vel decem millium scutorum Romanorum) vita ipsius redimeretur, dives (cujus divitiarum summam illam longe superarent) ad salvandam vitam ipsius teneretur eam dare; & supposito quod nollet, homo in extremitate illa constitutus, eam ipsi posset furripere?

265 Tamburinus l. 5. in Decalogum c. 1. adductis argumentis pro parte affirmativa, hæc (inquit) mihi probabile faciunt, posse extremè indigentem furripere modo prædicto pretiosa, & consequenter, ex hujus opinionis vi, debere ea divitem elargiri. Sed quia contraria opinio, ut vidimus, probabilis est, ideò poterit dives eam sequi, & illa non tradere. Nec ideò datur bellum justum ex utraque parte absolute, sed ex vi diversarum opinionum probabilium. Quod non esse inconveniens, omnes docemus. Sed fallitur Tamburinus, non docent hoc omnes. Et quid hoc est, nisi conscientias suasque deque vertere, eodemque ex ore frigidum & calidum exsufflare? Sed hæc de re plura to. 1. lib. 11. ubi de opinione probabili. Certè opinioni, quod dives tunc non teneatur, &c. favere non videtur Ambrosius l. 1. offic. c. 30. cum ait: *Grandis est culpa, si tempore periculi, quo proximus rapitur ad mortem, plus apud te pecunia tua valeat, quam vita mori-turi.*

266 Aliud fortè videri posset, si ex illustri statu, datà ejusmodi summam, ad vulgarem quis statum decidere deberet. Quo casu Coninck, Amicus, & alii putant, tanto cum incommodo non obligari. Quia obligatio ista cederet in Reipublicæ detrimentum, cujus communi bono magis expedit illustris itatus plurimorum, quam aliquorum vita privatorum.

267 An probanda sit opinio ista, an improbanda? non est quod operosius tractemus: cum casus tantæ necessitatis, pro qua sublevanda necessaria sit summa tam notabilis, ut ex illustri statu ad vulgarem deieci quis deberet, adeò rarus sit, ut ferè metaphysicus sit, & rarissimè (si unquam) contingens. Unde nullum, supposità eâ obligatione, Reipubl. detrimentum. Cum enim extrema necessitas vix unquam tam multum requirat ad sui sublevationem, vix unquam, si unquam, contingit, quod ad eam sublevandam dimittere oporteat statum illustrem.

CAPUT XXVII.

In gravi necessitate, tamesi illicitum sit alienum invito domino furripere; dives tamen tenetur sub mortali proximo succurrere, etiam diminuendo aliquid de splendore status

sui, si necesse sit; dummodo decentia status per hoc enormiter non laedatur.

Sic docent Major, Medina, Corduba, 268 Bannes, Sylvius, & alii communiùs contra Dianam. Et prima pars quidem in dubium revocari non potest, cum propositio ista: *Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi, sit trigesima-sexta ex damnatis ab Innocentio XI.*

Secunda pars, quod utique dives teneatur proximo succurrere in gravi necessitate, constat ex Scripturis & Patribus c. 23. & 24. allegatis. Nec enim de extrema dumtaxat necessitate loquuntur (utpote rarà) sed etiam de gravi, & frequenti. Recolantur Augustini verba ex tr. 5. in 1. Joan. 3. *Esurit (inquit) frater tuus, in necessitate positus est (non addit extremam) ... à crediore angustatur, &c. Quid ad me pertinet, fortè dicit. ... Si hoc tibi responderis cor tuum, dilectio Patris non in te manet.* Matth. quoque 25. damnandi dicuntur, qui cibum non dederint esurienti, nec potum sitienti, &c. Atqui esuries, sitis, nuditas, creditoris molestia, &c. mortis periculum rarè habent annexum.

Tertia pars, quod dives ad id teneatur, 270 etiam cum aliqua diminutione splendoris sui status, probatur 1º. quia unusquisque tenetur diligere proximum sicut seipsum; adeoque ipsi facere, quod sibi rationabiliter vellet fieri in pari necessitate. Quis autem non vellet sibi in tali necessitate succurri, etiam cum diminutione aliqua splendoris ex parte succurrentis? Quis (inquam) non vellet se à molestia longè majore liberari, cum aliqua, sed minore, molestia liberantis?

2º. id vehementer insinuant sacra Elo- 271 quia suprà laudata ex Luc. 3. & 1. Joan. 3. sicut & verba ista Ambrosii l. 1. offic. c. 30. *Grandis culpa, si sciente te fidelis egeat, si scias eum sine sumptu esse, fame laborare, arumnam perpeti (qui præsertim egere erubescat) si in causam ceciderit, aut captivitate suorum, aut calumnia, & non adjuves; si sit in carcere, & pœnis, & supplicii propter debitum aliquid justus excrucietur.* Istis namque verbis non extrema, sed gravis necessitas describitur.

Non sum nescius, sanctum Thomam 2. 272 2. q. 32. a. 5. duos tantum casus assignare, quibus eleemosyna sub obligatione est, scilicet cum extrema est necessitas, & cum habetur superfluum. Sed ut suprà cap. 23. dixi, in responsione ad 3. perspicuè ostendit sub extrema se grandem comprehendere.

CAPUT XXVIII.

In communi pauperum necessitate danda est de superfluis ad decentiam status eleemosyna;

- 273 **P** Robatur 1°. quia Scripturæ testimonia supra relata communem etiam necessitatem comprehendunt: siquidem elurys, fitis, nuditas, communibus etiam pauperibus convenit, ipsorumque necessitas verè etiam necessitas est. Et idè ad fratres eam patientes extenditur, quod dilectus Christi Discipulus 1. Joan. 3. dicit: *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauseri viscera sua ab eo, quomodò charitas Dei manet in eo? Sicut & quod addit ibidem: Filioli non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.*
- 274 2°. Ad communes obviasque necessitates maximè extenditur monitum Apostoli: *Divitibus præcepit facile tribuere.* Neque enim facile tribuit, qui extremam vel gravem necessitatem (utpote fati raram) adtribuendum expectat.
- 275 3°. Nobis ejusmodi paupertate oppressis de superfluis subveniri optaremus.
- 276 4°. Ordo amoris postulat ut superflua nostra congruè sustentationi proximi postponamus.
- 277 5°. SS. Patres id tradunt, dum indistinctè aiunt, superflua pauperibus eroganda. Augustinus tr. 50. in Evang. Joan. *Si habes superflua, da pauperibus . . . tibi superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria.* Serm. 61. alià 5. de verb. Dom. *Non cogam divites cibis pauperum vilibus & inconditis vesci. Utantur divites consuetudine infirmitatis suæ; sed doleant aliter se non posse . . . Conceditur tibi . . . Utere pretiosis, da pauperibus vilia, quæ tibi sunt superflua.* Quia, ut antè dixerat, *sua superflua, sunt pauperibus necessaria.* Gregorius Magnus l. 3. Pastoral. Cur. admonit. 22. *Cum quilibet necessaria indigentibus ministramus, sua reddimus . . . Terram ficulnea sine fructu occupat, quando mens tenacium hoc quod prodesse multis poterat, inutiliter servat.* S. Thomas 2. 2. q. 87. a. 1. ad 4. *Dominus . . . omnia superflua pauperibus jubet exhiberi.* Quo sensu q. 32. dicat, quòd non omnis necessitas obligat ad præceptum supra diximus, non obligare utique ad dandum huic potius quàm illi determinatè, dum non potest ab aliquo uno omnibus necessitatem habentibus subveniri.
- 278 Unde qui superflua in notabili quantitate habens, omnes communes pauperes repelleret, vel ita modicum iis tribueret, habità ratione quantitatis superfluum suorum, ut si alii pariter divites similiter facerent, communibus pauperibus sustentatio necessaria notabiliter deflèt, peccati mortalis reus esset, prout benè Sylvius hic, & Natalis Alexander Theol. Dogmat. & Moral. to. 7. l. 3. c. 6. a. 9. reg. 10. post Cajetanum, Navarrum, & alios communissi-

mè, contra Vasquez, & alios, id durissimum existimantes. Cum ipsi econtrà superfluis durissimi sint, avarisque divitibus nimium indulgentes.

*Quod si mihi illud objeceris (ait Cajeta-
nus c. 6. de eleëmof.) quòd scilicet divi-
tum confessiones audiri non possent, & Confessores
damnationem incurrerent, de eo scrupulum divi-
tibus non facientes, tametsi multi divites non
dent, vel vix dent eleëmofynam de superfluis in
communibus pauperum necessitatibus, nec quid-
quam ad eam dandam subtrahere velint, seu
diminuere de splendore status in gravi necessita-
te.*

Respondeo cum eodem, cumque Arragonio, Bannez, & aliis gravissimis Scriptori-
bus, multos reverà Confessarios, ea in re
suo non satisfacere muneri, idèdque dam-
nari cum divitibus, quorum confessiones
audiunt. *Audi (inquit Cajetanus) Christum
in Evangelio divitibus dicentem: Facilius est
camelum transire per foramen acus, quàm di-
vitem intrare in regnum calorum. Confessari-
bus autem: si cæcus cæco ducatum præbeat,
ambo in foveam cadunt.* Enimverò quis non
videt pleròque divites minùs Deo servire
quàm mammonæ? Quis non videt quàm e-
normiter vita ipsorum exorbitet ab Evange-
licis regulis, & supra allatis Sanctorum do-
cumentis? Estne qui non videt, quàm mul-
ti divites in luxus vestium, conviviorum,
ædificiorum inutilium, intertinentiam ca-
num tuorum, &c. notabiles prodigere sum-
mas, dum interim gravibus proximorum
necessitatibus sibi notis suecurrere negligunt,
& in communes pauperum necessitates nihil
aut vix nihil de superfluis suis impendant?
At hos omnes in statu damnationis esse,
sacra nos Oracula, & Sanctorum testimonia
docent, & Innocentius XI. satis inuit,
dum propositionem duodecimam velut ut
minimum scandalosam, & in praxi pernicio-
sam condemnavit. Quàm multi nihilominùs
Confessarii id in divitibus illis dissimulant,
ipsosque in damnabili illa praxi persistentes
absolvunt, nec de eo ipsos vel interrogant
quidem. Væ ergo cæcis ambulantibus! væ
cæcis ducentibus!

Si & illud objiciatur, quòd cum neces-
sitas communis non sit necessitas magna,
eam non sublevare, non videatur peccatum
magnum.

Respondeo quòd licet hujus vel illius ne-
cessitatem communem non sublevare, non
sit peccatum magnum; communem tamen,
vel omnium, vel plurimorum pauperum ne-
cessitatem non sublevare, cum superflua no-
tabili in quantitate habeas, & inutiliter re-
tineas, vel in sumptus vanos & inanes ex-
pendas, id profectò peccatum est magnum.
Tum quia notabilem illam quantitatem,
utpote pauperibus debitam, in communes
eorum necessitates impendere tibi Deus præ-
cipit, cujus est aurum & argentum tuum.
Tum

Tum quia si alii divites, superflua pariter habentes, communes pauperes ut tu negligerent, eorum necessitas parva fieret magna. Tum denique quia licet singula communium pauperum necessitates per se non sint miseria magna; multae tamen simul junctae, nec sublevatae, efficiunt in Republica miseriam magnam: quemadmodum multa furta parva, pluribus personis facta, v. g. per pondera iusto minora, simul juncta efficiunt in Republica injustitiam magnam.

282 Si denique petas, quantum pauperibus dare oporteat? citò respondeo: omnia superflua. Audi (inquit S. Thomas à Villanova conc. 2. de S. Martino) audi Joannem: „ Qui habet duas tunicas, det unam non habenti, & qui habet escas, similiter faciat. „ Dices forsitan, dare medietatem multum est, sunt mihi uxor & familia, quas nuriam. His omnibus reliqua non sufficiet. Nolo ad ratiocinium te adducere. Sicut filio suo Tobias consuluit: „ quomodo poteris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue. „ Si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. „ Divites, qui filios habent, quibus providere volunt, inter illos (juxta doctrinam Patrum, fundatam in dictis Christi) debent computare Christum in suis pauperibus, velut unam ex prolibus suis, eique portionem aliarum prolium portioni aequalem consignare. Ita S. Cyprianus ferm. de elemosyna. Hieronymus epist. ad Furiam. Augustinus de decem chordis cap. 12. & ferm. 49. de divers. Casarij, alique Patres.

283 Id super omnia cave, ne, nimis molliter & delicatè vivendo, nullam vel modicam pauperum curam habeas. Qui molliter & delicatè vivere instituerunt (ait S. Gregorius Nyssenus orat. 1. de pauperib. amand.) necessario ad excogitandos magnificos adificiorum apparatus alicuiuntur. In his construendis & exornandis maxima vis pecuniarum profunditur. Ad hac cæcus hominum libenter convocant, & invitant, splendendam & variam suppellectilem studiosè comparant, innumerabilia poculorum genera, scurras, mimos, cytharistas, cantores, canatrices, saltatores, saltatrices, totum denique petulantia ludum. Atque dum hæc intus gerantur, assident ad vestibuli fores innumerales Lazari, partim gravibus ulceribus pleni, partim oculis orbati, partim pedibus mutili. Conclamant, nec tamen exaudiuntur. Si Deus hæc aspicit, ut profecto aspicit, quem exitum fore cogitatis, o pauperum inimici! An nescitis horum causa in sacro Evangelio poni & commemorari exempla omnia horrenda & terribilia? Quare? quia rapina est (ait Chrysostomus conc. 11. de Lazaro) de suis facultatibus pauperibus non impartiri. Quapropter Deus accu-

sans Judeos per Prophetam, ait: ... rapina pauperis est in domibus vestris. ... Quoniam rapinis ea que sunt pauperum. Ita divites affatur per Malachiam Prophetam, ut intelligant divites, sese res pauperum possidere, etiamsi ex paterna hereditate eis obvenerint, etiamsi aliunde pecunias ex aquo & bono conflaverint. Et alibi: Ne spoliis vitam pauperis. Qui autem spoliat, intervertit aliena. Nam spoliatio quedam admittitur à nobis, cum aliena rapimus & detinemus. Unde discimus, nos, si elemosyne præceptum infregerimus, eodem supplicio affectum iri, quo raptores & spoliatores affici solent. Nostra facultates, undecumque obvenerint, illius sunt Domini, cujus obsequio mancipati sumus. Quod si eas egenibus erogaverimus, maximas opes procul dubio inde capiemus. Ideo enim uberiores divitias nobis indulsit Deus, non ut eas in scortationes, in temulentiam, in ingluviem, superbasque vestes, fœdamque militiam effunderemus, sed egenis & calamitosi earum largitione succurreremus. Quemadmodum enim regalis erarii custos, si commissas sibi pecunias illis ipsis, quibus est iustus, impari neglexerit, sed in suas contrulerit voluptates & delicias, pleclitur & exantboratur; ita vir dives sese gerere debet ad instar Questoris cuiuspiam, qui ab ipso Deo pecunias pauperibus erogandas acceperit. Quapropter si majorem ejusmodi pecuniarum copiam, quam postulat sua ipsius necessitas, suos in usus converterat, se gravissimè pleclendum esse noverit. Non enim ejus sunt quae possidet, sed conservorum, quos egestas affluerit. Parcemus igitur nostris opibus, ut alienis, ut verè in nostram possessionem transeant. ... Parcemus, si eas non contrulerimus in sumptus superfluos, nec in nostros dumtaxat usus converterimus, sed in manus pauperum effuderimus. Nam quantumvis opulentus fueris, crediturum tibi pecuniarum redditurum es rationem, si ex eis impenderis plus quam tua necessitas postularet. ... Non enim plura ceteris accepisti bona, ut solus ea consumeres, sed ut ea indigentibus proximis impartiendo, boni dispensatoris gloriam tibi comparares. Plena sunt similibus sententiis sanctorum Patrum volumina. Ex iis verò Natalis Alexander reg. 8. concludit, divitum Confessarios in maximo suae salutis periculo versari, si absolvant eos, qui superflua sua pauperibus, etiam communem duntaxat necessitatem patientibus, non erogant. Quod profecto ipsis non suadere tantum, sed præcipere, & à Deo præceptum (inquit) significare tenentur, uti Pastoribus in persona Timothei præscripsit Apostolus 1. Timoth. 6. Et licet merum id consilium esse Recentiores quidam, inhumane cupiditatis adulationes, effutierint, Christus, Prophetæ, Apostoli, SS. Patres præ ipsis audiendi sunt.